

Prikazi
(*Book Reviews*)

**Emilia Mišćenić, Ivana Kunda, Silvija Petrić, Vlatka Butorac Malnar,
Danijela Vrbljanac i Sandra Winkler**

EUROPSKO PRIVATNO PRAVO: POSEBNI DIO

(Zagreb: Školska knjiga, 2021.)

Premda Europskoj uniji nije Osnivačkim ugovorima dodijeljena opća nadležnost uređivati privatnopravne odnose, njezino kontinuirano oslanjanje na institute privatnog prava kao instrumente ostvarivanja ciljeva u područjima u kojima je podijeljena nadležnost između EU-a i država članica, dovelo je do sve većeg broja pravnih normi prava EU-a koje utječu na privatnopravne odnose pravnih subjekata na njezinu području. Složene interakcije privatnog prava EU-a, za koje je karakteristična fragmentarnost i sektorski pristup u uređivanju privatnopravnih odnosa, i nacionalnih pravnih sustava privatnog prava, predmetom su žive rasprave u europskoj pravnoj književnosti koja je u proteklih dvadesetak godina iznjedrila veliki broj djela posvećenih europskom privatnom pravu.

Snažan razvoj europskoga privatnog prava kao samostalne pravne discipline od nedavno je i u hrvatskoj znanosti popraćen odgovarajućim djelima koja se sveobuhvatno i sustavno bave europskim privatnim pravom, osobito: Tatjana Josipović, *Zaštita potrošača od nepoštenih ugovornih odredbi: Načela i standardi zaštite u odlukama Suda Europske unije* (Zagreb: Narodne novine, 2018.); Emilia Mišćenić, *Europsko privatno pravo: Opći dio* (Zagreb: Školska knjiga, 2019.) i Tatjana Josipović, *Privatno pravo Europske unije – opći dio* (Zagreb: Narodne novine, 2020.). Hvalevrijednom nizu pridružilo se i izdanje *Europsko*

privatno pravo: Posebni dio, sveučilišni udžbenik autorica izv. prof. dr. sc. Emilie Mišćenić, prof. dr. sc. Ivane Kunde, prof. dr. sc. Silvije Petrić, izv. prof. dr. sc. Vlatke Butorac Malnar, doc. dr. sc. Danijele Vrbljanac i doc. dr. sc. Sandre Winkler, objavljen u siječnju 2021. u izdanju Školske knjige. Ovo je izdanje nastavak prvoga hrvatskog sveučilišnog udžbenika o europskom privatnom pravu, *Europsko privatno pravo: Opći dio*, objavljenog u listopadu 2019. u izdanju Školske knjige, čija je autorica izv. prof. dr. sc. Emilia Mišćenić ujedno i urednica novoobjavljenog izdanja te *spiritus movens* ovoga, po brojnim obilježjima uistinu iznimnog projekta. Dok se *Opći dio* sustavno i temeljito bavi, među ostalim, izvorima privatnog prava EU-a te njihovim preuzimanjem, tumačenjem i primjenom, *Posebni dio* donosi obradu ključnih izvora privatnog prava EU-a. U novom udžbeniku izv. prof. dr. sc. Emiliji Mišćenić se pridružilo pet koautorica koje samostalno potpisuju poglavlja o temama kojima se kontinuirano duži niz godina bave u svom znanstvenom radu, a što osobito doprinosi znanstvenoj utemeljenosti udžbenika.

Novi je udžbenik strukturiran u dva dijela: *Jezgra europskoga privatnog prava* i *Odabrane teme europskoga privatnog prava*. Budući da veliki dio sekundarnih izvora privatnog prava EU-a zahvaća obveznopravne odnose, prikladno se u prvome dijelu udžbenika raspravlja o temeljnim direktivama EU-a kojima je cilj harmonizaciju nacionalnih

prava država članica u području ugovornog prava i izvanugovorne odgovornosti za štetu. U jezgru europskoga privatnog prava autorice su opravdano uključile direktive EU-a o potrošačkim ugovorima o kupoprodaji robe, odgovornosti proizvođača za neispravne proizvode, nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima, pravima potrošača te elektroničkoj trgovini. Drugi dio donosi rasprave o *odabranim* temama europskoga privatnog prava: zaštiti osobnih podataka, naknadi štete prouzročene povredom tržišnog natjecanja, zabrani diskriminacije, obiteljskim odnosima te međunarodnom privatnom pravu. Osobita je vrijednost svih poglavlja što se obrada tema ne zadržava tek na analizi teksta direktiva EU-a, već obuhvaća i tumačenja dana u odlukama Suda EU-a, ali i analizu usklađenosti hrvatskoga prava s izvorima prava EU-a. Cilj knjige nije sveobuhvatna analiza *svih* izvora europskoga privatnog prava. Riječ je prije svega o udžbeniku u čijem su fokusu temeljni izvori, a njihov je izbor potpuno prikladan.

Uz neupitan znanstveni doprinos, nužno je naglasiti obilježja knjige koja je čine originalnim i jedinstvenim udžbenikom prava, ne samo u Hrvatskoj, nego i šire. Specifična didaktičko-metodička obrada i grafičko-likovno oblikovanje teksta, prihvaćeni već u *Općem dijelu*, u *Posebnom dijelu* su i dodatno unaprjeđeni primjenom suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Udžbenik omogućuje personalizaciju učenja, prilagođen je zahtjevima i navikama novih generacija, a pisan je na način koji podupire razvijanje temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje te

potiče kritičko promišljanje. Na početku svakog poglavlja istaknuti su očekivani ishodi učenja, a poglavlja završavaju s pitanjima za ponavljanje. Grafičko-likovno oblikovanje udžbenika znatno doprinosi snalaženju u tekstu udžbenika. Udžbenik je obogaćen dodatnim digitalnim sadržajem te je u tom pogledu prvi hibridni udžbenik prava u Hrvatskoj. Za nadati se je da će suvremeni standardi postavljeni u oba dijela udžbenika *Europsko privatno pravo* biti slijeđeni i u budućim hrvatskim udžbeničkim izdanjima u polju prava.

Zbog navedenih obilježja udžbenika i uravnoteženog znanstvenonastavnog pristupa autorica obradi odabranih tema europskoga privatnog prava, *Posebni dio* je izrazito pogodan za cjeloživotno obrazovanje u pravnoj struci. On je nedvojbeno prikladan i za pravnu praksu, zbog čega ga se osobito preporučuje odvjetnicima, sucima, kao i svim drugima koji se u svom profesionalnom radu susreću s materijom europskoga privatnog prava.

Konačno, valja čestitati autoricama ne samo na izvrsnom i originalnom udžbeniku, već i na tome što je rad na njemu uspješno dovršen u okolnostima, tzv. novog normalnog koje *normalnima* nisu, a nažalost nisu više ni *nove*. U vjeri da će kvaliteta udžbenika *Europsko privatno pravo: Posebni dio* biti nadaleko prepoznata, a i dostojno nagrađena odgovarajućim nagradama, autoricama se udžbenika želi puno uspjeha u daljnjem stvaralaštvu na putu koji je izv. prof. dr. sc. Emilia Mišćenić zacrtala udžbenikom *Europsko privatno pravo: Opći dio*.

Doc. dr. sc. Ivan Tot
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu